

คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน CONFLICT OF INTERESTS

คำนำ

คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน (CONFLICT OF INTERESTS) เล่มนี้จัดทำขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันระบบราชการเกิดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันมากมาย ปัญหาส่วนหนึ่งเกิดจากผลประโยชน์ขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ส่วนรวมหรือที่เรียกว่า “ผลประโยชน์ทับซ้อน” ดังนั้น จึงถือได้ว่าปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนเป็นการทุจริตคอร์รัปชันประเภทหนึ่ง ทั้งนี้ เพราะผลประโยชน์ทับซ้อนเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคล โดยการละเมิดต่อกฎหมายหรือจริยธรรมด้วยการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ไปแทรกแซงการใช้ดุลพินิจในการตัดสินใจของเจ้าพนักงานรัฐจนทำให้เกิดการละทิ้งคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่สาธารณะ ขาดความเป็นอิสระ ความเป็นกลางและความเป็นธรรมจนส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของส่วนรวม และทำให้ผลประโยชน์ขององค์กรและสังคมต้องสูญเสียไป ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางการเงินและทรัพยากรต่างๆ คุณภาพการให้บริการ ความเป็นธรรม ในสังคมรวมถึงคุณค่าด้านอื่นด้วย

ดังนั้น เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาการมีผลประโยชน์ทับซ้อน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๑ จึงได้จัดทำคู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน (CONFLICT OF INTERESTS) ขึ้น เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานให้กับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดได้รับทราบ และยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง พร้อมทั้งหลีกเลี่ยงมิให้เกิดการฝ่าฝืนมาตรฐานจริยธรรมที่กำหนดไว้ เสริมสร้างจริยธรรมในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๑ และสถานศึกษาในสังกัดและเผยแพร่ภาพลักษณ์ที่ดีให้เป็นที่ยอมรับของสังคม อันจะนำพาหน่วยงานไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติ

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ ความหมายและรูปแบบของผลประโยชน์ทับซ้อน	๑
บทที่ ๒ แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน	๔
บทที่ ๓ แนวทางการปฏิบัติหน้าที่เพื่อป้องกันมิให้เกิดการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย	๙
บทที่ ๔ หน่วยงานที่รับเรื่องร้องเรียนและขั้นตอนการดำเนินการกรณีเมื่อพบเห็นพฤติกรรมที่เป็น ผลประโยชน์ทับซ้อน	๑๓

บทที่ ๑

ความหมายและรูปแบบของผลประโยชน์ทับซ้อน

บทที่ ๑

๑. ความหมายของผลประโยชน์ทับซ้อน

ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) เป็นเรื่องที่มีผู้กล่าวถึงอย่างกว้างขวางในรอบหลายปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะในช่วงระยะเวลาที่ประเทศไทยกำลังเผชิญกับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงในองค์กรต่างๆ ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศรวมทั้งสร้างความเสียหายให้กับประชาชนโดยรวมซึ่งนักวิชาการได้ให้คำจำกัดความหรือความหมายของคำว่า “ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) ” ไว้แตกต่างกันออกไป ดังนี้

สารานุกรมวิกิพีเดีย (<http://th.wikipedia.org>) อธิบายความหมายไว้ว่า ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) คือ ภาวะที่บุคคลซึ่งอยู่ในสถานะที่ต้องได้รับความเชื่อถือ เช่น นักการเมือง ผู้ให้นโยบาย หรือผู้อำนวยการบริหารของบริษัท มีผลประโยชน์หรือความต้องการทั้งในทางอาชีพในบางครั้ง รวมถึงเรื่องส่วนตัวที่ขัดแย้งกัน ความต้องการที่ขัดแย้งกันนี้ทำให้เกิดความลำบากในการทำหน้าที่อย่างยุติธรรม แม้ว่าจะไม่มีหลักฐานเกี่ยวกับการกระทำที่ไม่เหมาะสม ผลประโยชน์ทับซ้อนอาจจะทำให้เกิดภาพที่ทำให้ความน่าเชื่อถือของบุคคลนั้นในการกระทำที่เป็นกลางลดลง

Dr. Michael McDonald นักวิชาการด้านจริยธรรม แห่งมหาวิทยาลัย British Columbia และผู้อำนวยการ Centre for Applied Ethics ได้ให้คำนิยามของคำว่า Conflict of Interest หมายถึง สถานการณ์ที่บุคคล เช่น เจ้าหน้าที่รัฐ ลูกจ้าง หรือ นักวิชาชีพ มีผลประโยชน์ส่วนตัวหรือส่วนบุคคลมากพอจนเห็นได้ว่ากระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา (ภาวะวิสัยหรือเป็นกลาง) โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ ๓ ประการ คือ

๑. ผลประโยชน์ส่วนตัว (Private interest) หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล (Personal interest) ซึ่งผลประโยชน์นี้อาจเป็นตัวเงินหรือทรัพย์สินอื่นๆ รวมถึงผลประโยชน์ในรูปแบบอื่น ๆ ที่ทำให้ผู้รับพึงพอใจ ส่วนนี้โดยตัวมันเองแล้วไม่เสียหายอะไร เพราะใครๆ ก็แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนกันทั้งนั้น เช่น การหางานใหม่ที่มีรายได้ที่ดีกว่าเก่า แต่ปัญหาจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผลประโยชน์นี้ไปแย้งกับผลประโยชน์ส่วนรวม

๒. การปฏิบัติหน้าที่โดยใช้สถานะและขอบเขตอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานของรัฐ โดยขาดหลักจริยธรรมพื้นฐานในวิชาชีพตน ทั้งนี้ เพราะอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่เกิดจากการมีตำแหน่งหรือการเป็นเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานตามกฎหมาย

๓. เมื่อผลประโยชน์ที่ขัดแย้งนั้นไปแทรกแซงการตัดสินใจ หรือ การใช้วิจารณญาณในทางใดทางหนึ่งเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว

ผาสุก พงศ์ไพจิตร กล่าวว่า ผลประโยชน์ทับซ้อน หมายถึง การทับซ้อนของผลประโยชน์ของบุคคลที่มี ๒ สถานะ หรือ มากกว่าในเวลาเดียวกัน คือ ตำแหน่งสาธารณะและตำแหน่งในบริษัทเอกชน ซึ่งบุคคลดังกล่าวอาจมีความโน้มเอียงใช้อำนาจ และตำแหน่งสาธารณะหาผลประโยชน์ส่วนตัวหรือแสวงหาประโยชน์ให้แก่กลุ่มพวกพ้องของตนเองทั้งทางตรงและทางอ้อมได้อย่างง่ายดาย เช่น กรณีของนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีมีหุ้น หรือครอบครัวใกล้ชิดเป็นเจ้าของกิจการ ซึ่งได้รับสัมปทานหรืออยู่ในฐานะจะได้รับสัมปทานธุรกิจจากรัฐ ขณะเดียวกันก็อยู่ในตำแหน่งสาธารณะที่เป็นผู้มีอำนาจอนุมัติการให้สัมปทานธุรกิจดังกล่าวด้วย ตัวอย่างที่พบ คือ การได้ชนะประมูลโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่จากภาครัฐเพราะผู้ชนะประมูลมีพรรคพวกเป็นนักการเมือง หรือบริษัทที่ชนะประมูลมีนักการเมืองร่วมหุ้นอยู่เป็นหุ้นลม การชนะประมูลดังกล่าวด้วยอิทธิพลทางการเมืองจะส่งผลให้บริษัท

ผู้ชนะประมูลสามารถหากำไรเกินควรได้ การคอร์รัปชันในโครงการขนาดใหญ่ภาครัฐได้กลายเป็นแหล่งหารายได้จาก การคอร์รัปชัน ที่สำคัญของนักการเมืองและข้าราชการที่เกี่ยวข้อง

วิทยากร เชียงกุล กล่าวว่า ผลประโยชน์ทับซ้อน หมายถึง ผลประโยชน์ที่ทับซ้อนกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัว และผลประโยชน์ส่วนรวมของผู้มีอำนาจหน้าที่ที่ต้องตัดสินใจทำงานเพื่อส่วนรวม ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ขององค์กรภาคธุรกิจ เอกชนและเจ้าหน้าที่ภาคประชาสังคม (Civil Society)

จากความหมายของคำว่า “ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) ” สามารถสรุปความหมายได้ว่า ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) คือ ผลประโยชน์ส่วนตัวของเจ้าหน้าที่รัฐที่ขัดแย้งกับผลประโยชน์ส่วนรวมแล้วต้องตัดสินใจเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง ก่อให้เกิดปัญหาและสร้างความยุ่งยากในการตัดสินใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดความเป็นธรรมและปราศจากอคติ

๒. รูปแบบของผลประโยชน์ทับซ้อน

รูปแบบของผลประโยชน์ทับซ้อน แบ่งเป็น ๗ รูปแบบ ได้แก่

๑. การรับผลประโยชน์ต่าง ๆ (Accepting benefits) คือ การรับสินบน หรือ ของขวัญ หรือ ผลประโยชน์อื่นใดที่ไม่เหมาะสมและมีผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เช่น หน่วยงานราชการรับเงินบริจาคสร้างสำนักงานจากนักธุรกิจหรือบริษัทธุรกิจที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงาน การใช้งบประมาณของรัฐเพื่อจัดซื้อจัดจ้างแล้วเจ้าหน้าที่ได้รับของแถมหรือผลประโยชน์อื่นตอบแทน เป็นต้น

๒. การทำธุรกิจกับตัวเอง (Self-dealing) หรือเป็นคู่สัญญา (Contracts) หมายถึง สถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานที่ตนสังกัด เช่น การใช้ตำแหน่งหน้าที่ที่ทำให้หน่วยงานทำสัญญาซื้อสินค้าจากบริษัทของตนเองหรือจ้างบริษัทของตนเองเป็นที่ปรึกษา หรือ ซื้อที่ดินของตนเองในการจัดสร้างสำนักงาน

๓. การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งสาธารณะ หรือหลังเกษียณ (Post-employment) หมายถึง การที่บุคลากรออกจากหน่วยงานของรัฐ และไปทำงานในบริษัทเอกชนที่ดำเนินธุรกิจประเภทเดียวกับที่ตนเองเคยมีอำนาจควบคุม กำกับ ดูแล

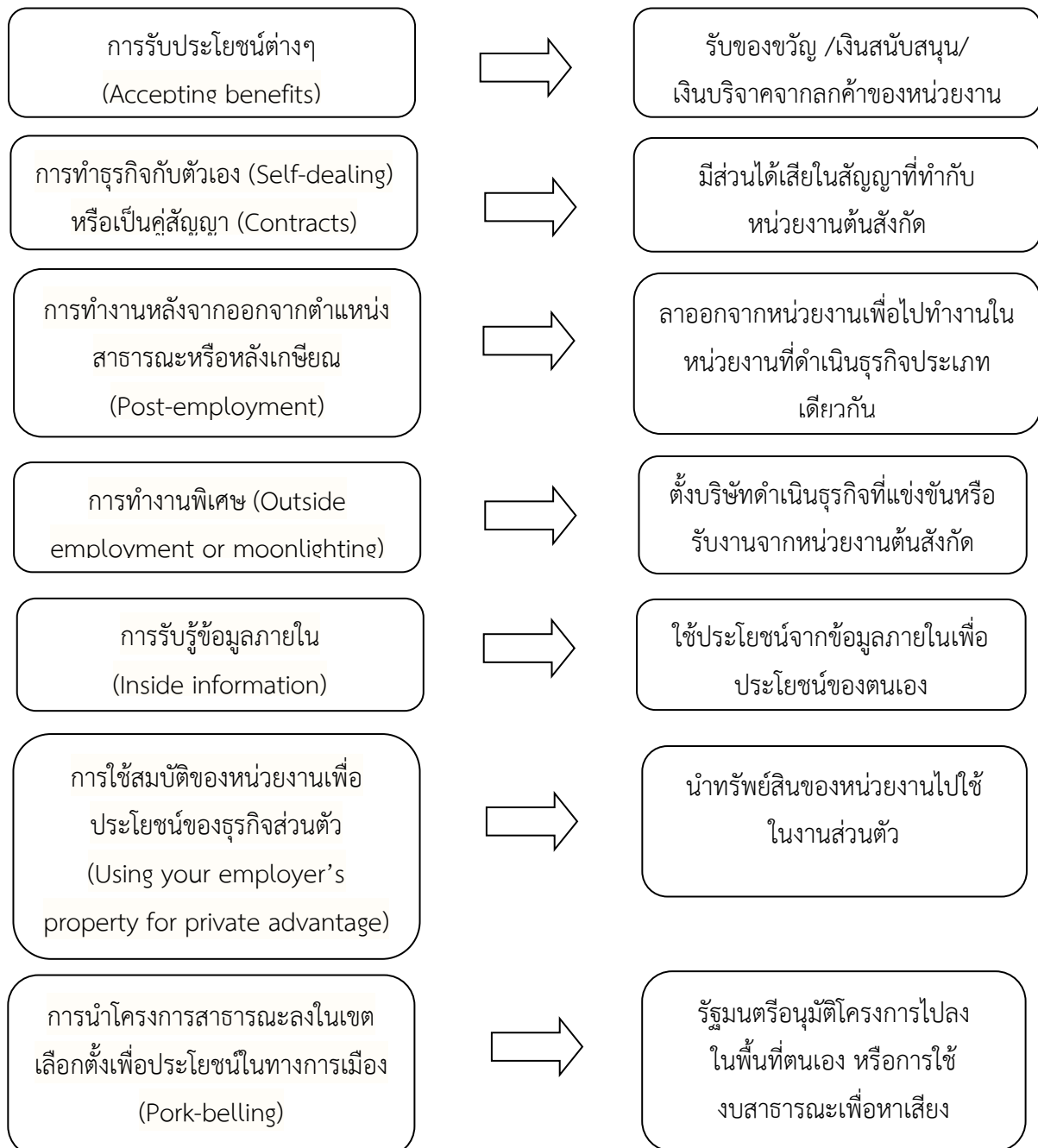
๔. การทำงานพิเศษ (Outside employment or moonlighting) เช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งบริษัทดำเนินธุรกิจที่เป็นการแข่งขันกับหน่วยงาน หรือองค์กรสาธารณะที่ตนสังกัด หรือการรับจ้างเป็นที่ปรึกษาโครงการโดยอาศัยตำแหน่งในราชการสร้างความน่าเชื่อถือว่าโครงการของผู้ว่าจ้างจะไม่มีปัญหาติดขัดในการพิจารณาจากหน่วยงานที่ตนสังกัดอยู่

๕. การรับรู้ข้อมูลภายใน (Inside information) หมายถึง สถานการณ์ที่ผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะใช้ประโยชน์จากการรู้ข้อมูลภายในเพื่อประโยชน์ของตนเอง เช่น ทราบว่าจะมีการตัดถนนไปตรงไหนก็รีบไปซื้อที่ดินโดยใส่ชื่อภรรยา หรือทราบว่าจะมีการซื้อที่ดินเพื่อทำโครงการของรัฐก็รีบไปซื้อที่ดินเพื่อเก็งกำไรและขายให้กับรัฐในราคาที่สูงขึ้น

๖. การใช้ทรัพย์สินของหน่วยงานเพื่อประโยชน์ของธุรกิจส่วนตัว (Using your employer's property for private advantage) เช่น การนำเครื่องใช้สำนักงานต่างๆกลับไปใช้ที่บ้าน การนำรถยนต์ในราชการไปใช้เพื่องานส่วนตัว เป็นต้น

๗. การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ในทางการเมือง (Porkbelling) เช่น การที่รัฐมนตรีอนุมัติโครงการของกระทรวงไปลงในพื้นที่หรือบ้านเกิดของตนเอง หรือการใช้งบประมาณสาธารณะเพื่อการทำเสียงเลือกตั้ง

จากรูปแบบต่าง ๆ ของผลประโยชน์ทับซ้อน อาจก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งกันเรื่องประโยชน์ส่วนตัวและประโยชน์ส่วนรวม ทำให้มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดปัญหาสูงมาก ดังนั้น กลไก หรือเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้จัดการกับปัญหาความขัดแย้งของผลประโยชน์ก็คือ การมีหลักคุณธรรมและจริยธรรมในการทำงานของเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ รวมถึงการบังคับใช้ กฎหมาย กฎ ระเบียบหรือข้อบังคับที่สามารถบังคับใช้ให้เกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม ครอบคลุมถึงการกระทำผิดเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนทุกรูปแบบ

บทที่ ๒

แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาคอขวด

บทที่ ๒

๑. แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหามาตรการผลประโยชน์ทับซ้อน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต ๑ กำหนดแนวทางการป้องกันและแก้ไข ปัญหาและมาตรการขับเคลื่อนเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ดังนี้

(๑) กำหนดคุณสมบัติที่พึงประสงค์หรือคุณสมบัติต้องห้าม (Qualification and disqualification from office) เพื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการป้องกันเบื้องต้นมิให้มีโอกาสเกิดปัญหาความขัดแย้งของผลประโยชน์ ส่วนตัวกับผลประโยชน์ส่วนรวม เช่น ห้ามข้าราชการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามาเป็นคู่สัญญาสัมปทานหรือสัญญาต่าง ๆ กับรัฐ เป็นต้น

(๒) กำหนดให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สิน หนี้สินและธุรกิจของครอบครัวให้สาธารณชนทราบ (Disclosure of personal interests) เช่น การแจ้งถึงจำนวนหุ้นส่วนหรือธุรกิจส่วนตัวว่ามีอะไรบ้าง แบ่งได้เป็น ๒ ประเภทคือ ประเภทแรกคือ การแจ้งทรัพย์สินหรือความต้องการส่วนบุคคลเมื่อมีข้อขัดแย้งเกิดขึ้น และประเภท ที่สอง คือ การแจ้งทรัพย์สินของข้าราชการก่อนจะมาดำรงตำแหน่ง ถึงแม้วิธีการนี้จะไม่ใช่วิธีการที่แก้ปัญหา ความขัดแย้งของผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ส่วนรวมได้โดยตรง แต่อย่างน้อยการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว ก็ช่วยให้สาธารณชนสามารถวิเคราะห์หรือมองเห็นช่องทางที่อาจจะก่อให้เกิดปัญหาได้ง่ายขึ้น

(๓) กำหนดข้อพึงปฏิบัติทางจริยธรรม (Code of conduct) เป็นการสร้างกรอบเพื่อบอกถึงสิ่งที่ควรและ ไม่ควรยึดถือเป็นหลักในการทำงาน ถ้าไม่ปฏิบัติตามไม่ถือว่าผิดทางกฎหมายแต่สามารถบ่อนทำลายความเชื่อมั่น ที่สังคมจะมีต่อข้าราชการผู้นั้น และสามารถเป็นบ่อเกิดแห่งความเสื่อมศรัทธาที่ประชาชนจะมีต่อระบบราชการ

(๔) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำงานหลังพ้นตำแหน่งในหน้าที่ทางราชการ (Post-office employment restriction) เป็นข้อกำหนดที่มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันมิให้ผู้ที่ยังดำรงตำแหน่งในหน่วยงานนำข้อมูลลับ (Confidential information) ภายในหน่วยงานที่เขาทราบไปใช้ประโยชน์หลังจากการออกจากตำแหน่งดังกล่าวแล้ว รวมถึงป้องกันการ ใช้สิทธิในการติดต่อหน่วยงานราชการในฐานะที่เคยดำรงตำแหน่งสำคัญในหน่วยงานราชการมาแล้ว

นอกจากแนวทางดังกล่าวข้างต้นแล้วจำเป็นต้องมีกลไกสำหรับการบังคับใช้ (Enforcement) กฎระเบียบ ที่กำหนดขึ้น เช่น การตั้งคณะกรรมการในลักษณะองค์กรกำกับดูแล เพื่อตรวจสอบให้ผู้อยู่ภายใต้กฎระเบียบดังกล่าว ปฏิบัติตามข้อกำหนดที่บัญญัติไว้ โดยคณะกรรมการดังกล่าวต้องมีความเป็นอิสระอย่างเพียงพอ เพราะในกรณีที่มี การละเมิดกฎ ระเบียบที่เกิดขึ้นก็ต้องทำหน้าที่สืบสวนข้อเท็จจริงก่อนที่จะดำเนินการตามมาตรการเกี่ยวข้องต่อไป

๒. มาตรการขับเคลื่อนเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

๑) กำหนดหลักเกณฑ์ทางจริยธรรม (Codes of ethics) เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าอะไรคือสิ่งผิดและอะไรคือสิ่งถูก เพื่อมิให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเกิดความสับสนเห็นผิดเป็นชอบ โดยการนิยามและกำหนดมาตรฐานการกระทำต่าง ๆ ให้ชัดเจน เช่น ส่งเสริมให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษารวมตัวกันจัดตั้งเป็นสมาคม และส่งเสริมให้สมาคมวิชาชีพต่าง ๆ มีการบัญญัติเกี่ยวกับจรรยาบรรณทางวิชาชีพ หรือกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนในแต่ละวิชาชีพ นิยามหลักเกณฑ์ทางจริยธรรมให้มีความชัดเจน สมาชิกของแต่ละกลุ่มวิชาชีพสามารถนำไปปฏิบัติได้พร้อมกับมีบทลงโทษสำหรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตาม

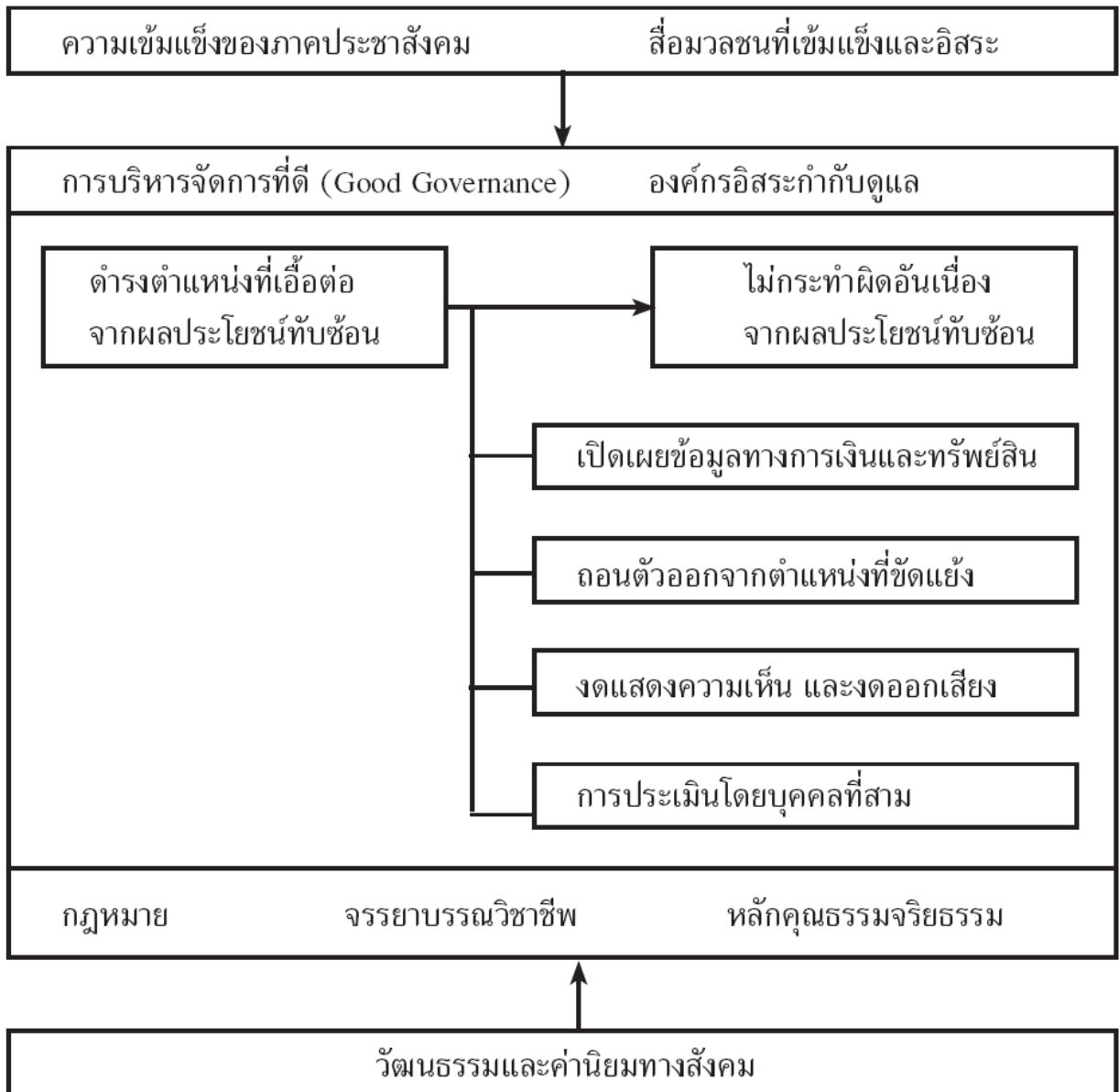
๒) การถ่ายทอด ปลุกฝังหลักเกณฑ์ทางจริยธรรม คุณธรรมสู่สมาชิกของสังคม โดยผ่านสื่อมวลชน หรือการบรรจุในหลักสูตรการศึกษาในโรงเรียน เพื่อให้มีการเรียนการสอนในชั้นเรียน การจัดอบรมให้แก่สมาชิกของสมาคมวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ การอภิปรายถกเถียงเพื่อก่อให้เกิดความกระจ่างในประเด็นที่คลุมเครือน่าสงสัย มาตรการดังกล่าวนี้ถือเป็นการถ่ายทอดและปลุกฝังสมาชิกของสังคมโดยผ่านช่องทางต่างๆ อันจะทำให้สมาชิกของสังคมเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน รู้สึกผิดชอบชั่วดี ตลอดจนสามารถยับยั้งตนเองและห้ามปรามผู้อื่นมิให้กระทำการอันเป็นผลประโยชน์ทับซ้อนได้ และการกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ที่มีความผิดเกี่ยวกับวินัยอย่างชัดเจนนั้นจะช่วยลดปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนหรือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและไม่สามารถยอมรับได้ให้น้อยลง

๓) เสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาสังคม (Strengthening the arena of civil society) โดยการสนับสนุนให้ประชาชนมีสิทธิ เสรีภาพ มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม อันจะนำไปสู่การรวมตัวกันจัดตั้งองค์กรแบบสมัครใจอย่างอิสระ สำหรับดำเนินกิจกรรมเพื่อส่วนรวม รวมทั้งส่งเสริมสื่อสารมวลชนที่เป็นอิสระในการดำเนินงาน ทั้งสื่อวิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีจิตสำนึกที่เสียสละเพื่อส่วนรวม และมีการจัดตั้งเป็นองค์กรที่เข้มแข็งซึ่งภาคประชาสังคมที่มีอำนาจต่อรองสูงดังกล่าวนี้จะสามารถถ่วงดุลอำนาจ และตรวจสอบการดำเนินงานของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐระดับสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะสามารถยับยั้งปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนของนักการเมืองและข้าราชการระดับสูงให้น้อยลงได้

๔) ปรับปรุงแก้ไขกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ของหน่วยงาน เพื่อให้มีนิยามและกรอบความผิดอันเกิดจากผลประโยชน์ทับซ้อนชัดเจน มีความครอบคลุม การแก้ไขกฎ ระเบียบ ข้อบังคับและการบังคับใช้จะต้องมิให้เกิดความลักลั่น ปิดช่องโหว่ของกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ปรับปรุงแนวทางและกระบวนการวินิจฉัยให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายให้มากที่สุด รวมทั้งบทลงโทษในกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

๕) การปฏิรูปองค์กรเพื่อป้องกันและปราบปรามผลประโยชน์ทับซ้อน โดยปฏิรูปสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และมีคุณธรรมในการทำงาน มีงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอ มีกระบวนการสรรหาและแต่งตั้งกรรมการที่เป็นอิสระไม่ถูกแทรกแซงทางการเมือง มีความเป็นกลาง มีกฎ กติกา กำกับการทำงานที่ชัดเจน มีเป้าหมายในการทำงานที่สามารถวัดและประเมินผลได้ และมีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

แผนภาพ: โมเดลในการขับเคลื่อนเพื่อป้องกัน/แก้ไขปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง

๓. ตัวอย่างพฤติกรรมผลประโยชน์ทับซ้อนที่พบเห็นบ่อย

- ๑) การนำทรัพย์สินของหน่วยงานมาใช้ประโยชน์ส่วนตัว เช่น ใช้โทรศัพท์ของหน่วยงานติดต่อธุระส่วนตัวนำรถราชการไปใช้ในธุระส่วนตัว เป็นต้น
- ๒) การใช้อำนาจหน้าที่ช่วยญาติหรือบุคคลอื่นให้เข้าทำงาน
- ๓) การใช้ข้อมูลของหน่วยงานเพื่อแสวงหาประโยชน์แก่ตนเองหรือพวกพ้อง เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบมาตรฐาน (spec) วัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในการประมูลแล้วให้ข้อมูลกับบริษัทเอกชนเพื่อให้ได้เปรียบในการประมูล
- ๔) การรับงานนอกแล้วก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของตน เจ้าหน้าที่ของรัฐอาศัยตำแหน่งหน้าที่ทางราชการรับจ้างเป็นที่ปรึกษาโครงการให้บริษัทเอกชน เจ้าหน้าที่รัฐนำเวลาราชการไปทำงานส่วนตัว
- ๕) การนำบุคคลากรของหน่วยงานมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว
- ๖) การรับสินบนหรือรับของขวัญในรูปของเงินหรือผลประโยชน์อื่นใด ส่งผลให้มีการตัดสินใจที่เอื้อประโยชน์แก่ผู้ให้สินบนหรือบุคคลอื่น
- ๗) การเข้าทำงานหลังออกจากงานเดิมโดยใช้ความรู้ ประสบการณ์ หรืออิทธิพลจากที่เคยดำรงตำแหน่งมารับงานหรือเอาประโยชน์ให้กับตนเองหรือพวกพ้อง เช่น เคยทำงานเป็นผู้บริหารหน่วยงานกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมแล้วไปทำงานในบริษัทผู้ให้บริการโทรศัพท์
- ๘) การลัดคิวให้กับผู้ใช้บริการที่คุ้นเคย
- ๙) การส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว
- ๑๐) การให้ของขวัญหรือของกำนัลเพื่อหวังความก้าวหน้า หรือหวังผลประโยชน์ที่มีขอบ
- ๑๑) การซื้อขายตำแหน่ง การจ่ายผลประโยชน์ทั้งที่เป็นตัวเงินและประโยชน์รูปแบบอื่นเพื่อให้ได้มาซึ่งการเลื่อนระดับ ตำแหน่ง หรือความดีความชอบพิเศษ
- ๑๒) การเพิกเฉยต่อการรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม
- ๑๓) การเรียกร้องผลตอบแทนจากการใช้อิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่เพื่อส่งผลที่เป็นคุณแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโดยไม่เป็นธรรม
- ๑๔) การที่มีหน้าที่ดูแลหรือจัดการกิจการหรือโครงการใด แล้วเข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์ของตนเอง หรือผู้อื่น
- ๑๕) การใช้ตำแหน่งหน้าที่หาประโยชน์ให้กับตนเอง ครอบครัว หรือพวกพ้อง เช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจหน้าที่ทำให้บริษัทของตนหรือครอบครัวได้งานรับเหมาของรัฐ เจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดซื้อจัดจ้างทำสัญญาซื้ออุปกรณ์สำนักงานจากบริษัทของครอบครัวตนเอง

๔. แนวทางการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

- กรณีการรับของขวัญหรือผลประโยชน์อื่นใด

การตัดสินใจว่าจะรับหรือไม่รับของขวัญหรือผลประโยชน์อื่นใด จะต้องพิจารณาในประเด็นข้อคำถาม ดังนี้

๑) เราควรรับหรือไม่ ?

๒) เราควรรายงานการรับหรือไม่ ?

และ ๓) เราสามารถเก็บไว้เป็นของตนเองได้หรือไม่ ?

ประเด็นที่หนึ่ง เราควรรับหรือไม่ ?

- ถ้าเป็นการให้เงิน ต้องปฏิเสธไม่ว่าจะเป็นโอกาสใดๆ หรือ การรับเงินสด หรือสิ่งใดๆ ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินได้ เช่น หุ่น พันทบัตร สลากกินแบ่งรัฐบาล ฯลฯ เพราะการรับสิ่งเหล่านี้ล้วนเข้าข่ายการรับสินบน และเป็นการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนทั้งสิ้น

ประเด็นที่สอง เราควรรายงานการรับหรือไม่ ?

- มีแนวทางการรายงานการรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใด ดังนี้

๑) ของขวัญที่มีค่าทางประวัติศาสตร์หรือวัฒนธรรม เช่น งานศิลปะ พระพุทธรูป เครื่องประดับโบราณ ฯลฯ ต้องรายงานหน่วยงาน และถือว่าของขวัญเป็นทรัพย์สินของหน่วยงาน ไม่ว่าจะมีราคาเท่าใด

๒) ของขวัญหรือผลประโยชน์อื่นใดที่ได้รับเมื่อเทียบกับราคาตลาดมีค่าเกิน ๓,๐๐๐ บาท ต้องรายงานหน่วยงานและลงทะเบียนไว้

๓) ของขวัญหรือผลประโยชน์ที่มีค่าทางการตลาด ระหว่าง ๓,๐๐๐ - ๑๕,๐๐๐ บาท และมีความจำเป็นต้องรับไว้ ให้หัวหน้าส่วนราชการตัดสินใจว่าสมควรให้รับทรัพย์สินดังกล่าวไว้หรือไม่ ?

๔) ของขวัญหรือผลประโยชน์ที่มีค่าทางการตลาดมากกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท ต้องส่งมอบเป็นทรัพย์สินของหน่วยงาน เพื่อใช้ประโยชน์สาธารณะหรือตามความเหมาะสม

๕) ในปีงบประมาณ มูลค่ารวมของของขวัญหรือผลประโยชน์อื่นใดที่ได้รับมีค่ามากกว่า ๓,๐๐๐ บาท ต้องรายงานของขวัญหรือผลประโยชน์แต่ละอย่างที่รับต่อผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานที่สังกัด

ประเด็นที่สาม เราสามารถเก็บไว้เป็นของตนเองได้หรือไม่ ?

- กรณีของขวัญหรือผลประโยชน์อื่นใดที่ได้รับนั้น มีมูลค่าไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท เมื่อเทียบกับราคาตลาดสามารถเก็บรักษาไว้เองได้

บทที่ ๓

แนวทางการปฏิบัติหน้าที่เพื่อป้องกันมิให้เกิดการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย

๑. แนวทางการปฏิบัติหน้าที่เพื่อป้องกันมิให้เกิดการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย

บทบัญญัติของกฎหมายมีเจตนารมณ์ที่จะมิให้เจ้าพนักงานของรัฐดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์ส่วนรวม ดังนั้น มาตรา ๑๒๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๖๑ จึงได้บัญญัติไว้ดังต่อไปนี้

๑) ห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนดดำเนินกิจการ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการ กำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี

(๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทเข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการ กำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี เว้นแต่จะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

(๓) การรับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วน หรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าวในฐานะเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการ กำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี เว้นแต่จะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

(๔) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงาน หรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์ของทางราชการหรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้น

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้กับคู่สมรสของเจ้าพนักงานของรัฐตามวรรคหนึ่งด้วย โดยให้ถือว่าการดำเนินกิจการของคู่สมรสเป็นการดำเนินกิจการของเจ้าพนักงานของรัฐ เว้นแต่เป็นกรณีที่คู่สมรสนั้นดำเนินการก่อนที่เจ้าพนักงานของรัฐจะเข้าดำรงตำแหน่ง

คู่สมรสตามวรรคสองให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

เจ้าพนักงานของรัฐที่มีลักษณะตาม (๒) หรือ (๓) ต้องดำเนินการไม่ให้มีลักษณะดังกล่าวภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้าดำรงตำแหน่ง

๒) กรณีที่การกระทำของเจ้าพนักงานของรัฐต้องห้ามตามกฎหมาย

(๑) เป็นคู่สัญญา หมายถึง การที่เจ้าพนักงานของรัฐในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารส่วนท้องถิ่น ได้เข้ามาทำสัญญากับหน่วยงานรัฐ มีฐานะเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ อันเป็นสัญญาที่จะต้องดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง

(๒) การมีส่วนได้เสียในสัญญา หมายถึง การที่เจ้าพนักงานของรัฐในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารส่วนท้องถิ่น มีเจตนาประสงค์จะให้ตนได้รับประโยชน์หรือเลือกประโยชน์ให้กับบุคคลอื่น โดยใช้อำนาจหน้าที่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสัญญานั้นหรือการเข้าไปดำเนินกิจการใดๆ เพื่อเป็นการป้องกันในกรณีที่ตนอาจจะต้องเสียประโยชน์หรือได้รับความเสียหาย

(๓) การเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วน หมายถึง การที่เจ้าพนักงานของรัฐในตำแหน่งที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.กำหนด ได้ร่วมกันลงทุนในห้างหุ้นส่วน ห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน หรือห้างหุ้นส่วนจำกัด เป็นต้น และได้เข้ามาเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ โดยปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ เจตนาที่จะเอื้อประโยชน์ต่อตนเองหรือบุคคลอื่น

(๔) การถือหุ้นในบริษัท หมายถึง การที่เจ้าพนักงานของรัฐในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารส่วนท้องถิ่น ได้เข้าไปลงทุนโดยมีหุ้นในบริษัทตามทะเบียนผู้ถือหุ้น และบริษัทที่มีเจ้าพนักงานของรัฐมีหุ้นอยู่นั้นได้เข้ามาเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐในตำแหน่งมีอำนาจ กำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ

(๕) รับสัมปทานหรือคงไว้ซึ่งสัมปทาน หรือเข้าไปเป็นคู่สัญญาอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้น หรือในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญา

(๖) เป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาในธุรกิจเอกชน หมายถึง เจ้าพนักงานของรัฐในตำแหน่งเข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาในธุรกิจเอกชน

(๗) เป็นตัวแทนในธุรกิจของเอกชน หมายถึง การที่เจ้าพนักงานของรัฐในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารส่วนท้องถิ่น ได้ทำการเป็นตัวแทนกับตัวการที่เป็นเอกชนในธุรกิจเอกชนอันเป็นหน้าที่ของตัวแทนในธุรกิจเอกชน

(๘) ในฐานะพนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจเอกชน หมายถึง การที่เจ้าพนักงานของรัฐในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารส่วนท้องถิ่นได้เข้าไปเป็นพนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจเอกชน

๓) กรณีที่ห้ามคู่สมรสของเจ้าพนักงานของรัฐดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคล และประโยชน์ส่วนรวม

(๑) ห้ามคู่สมรสของเจ้าพนักงานของรัฐเป็นคู่สัญญา หมายถึง การห้ามคู่สมรสของเจ้าพนักงานของรัฐในตำแหน่งเข้ามาเป็นคู่สัญญาโดยตรงกับหน่วยงานที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ ในฐานะเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ กำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ

(๒) ห้ามคู่สมรสของเจ้าพนักงานของรัฐมีส่วนได้เสียในสัญญา หมายถึง การที่คู่สมรสของเจ้าพนักงานของรัฐในตำแหน่งได้อาศัยอำนาจหน้าที่ โดยมีเจตนาหรือความประสงค์ที่จะให้ตนได้รับประโยชน์หรือเอื้อประโยชน์ต่อบุคคลอื่น ๆ โดยการใช้อำนาจหน้าที่ของคู่สมรสไปดำเนินกิจการใด ๆ ในสัญญา

(๓) ห้ามคู่สมรสของเจ้าพนักงานของรัฐเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วน หมายถึง การที่คู่สมรสของเจ้าพนักงานของรัฐได้ลงทุนในห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด และได้เข้ามาเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานรัฐ

(๔) ห้ามคู่สมรสของเจ้าพนักงานของรัฐในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารส่วนท้องถิ่น ถือหุ้นในบริษัท หมายถึง การที่คู่สมรสของเจ้าพนักงานของรัฐเข้าไปลงทุน โดยการมีหุ้นในบริษัทตามทะเบียนผู้ถือหุ้นและบริษัทที่มีเจ้าพนักงานของรัฐมีหุ้นอยู่นั้นได้เข้ามาเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ

(๕) ห้ามคู่สมรสของเจ้าพนักงานของรัฐรับสัมปทานหรือคงไว้ซึ่งสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญา อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วน หรือเป็นหุ้นส่วนที่ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทที่ได้รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว

(๖) ห้ามคู่สมรสของเจ้าพนักงานของรัฐในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารส่วนท้องถิ่น เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะต่าง ๆ เป็นกรรมการ เป็นที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่ หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งโดยสภาพผลของธุรกิจเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งกับประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์ของทางราชการหรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้น

๒. แนวทางการปฏิบัติเพื่อป้องกันไม่ให้ฝ่าฝืนบทบัญญัติ มาตรา ๑๒๖

๑) การเตรียมตัวก่อนเข้าสู่ตำแหน่งก่อนเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ บุคคลนั้นจะต้องตรวจสอบตนเอง คู่สมรส บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะว่า ได้มีการดำเนินกิจการใด ๆ บ้างในขณะที่ตนเองได้อยู่ในสถานะของเอกชนที่ได้ทำธุรกิจหรือทำการค้าไว้กับรัฐ โดยจะต้องตรวจสอบการเป็นคู่สัญญากับรัฐ การรับสัมปทานจากรัฐ หรือการเป็นกรรมการผู้จัดการ การถือหุ้นหรือการเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการในห้างหุ้นส่วนต่างๆ ว่ามีหรือไม่ และจะต้องสำรวจกิจการต่าง ๆ ของคู่สมรสรวมไปถึงศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบก่อนเข้าสู่ตำแหน่งว่าจะต้องดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับกิจการธุรกิจนั้นอย่างไรให้ขัดต่อบทบัญญัติของกฎหมาย

๒) การปฏิบัติหน้าที่หรือการดำรงตำแหน่งในระหว่างที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐ ในตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารส่วนท้องถิ่น ในขณะที่ดำรงตำแหน่งตามข้างต้น จะต้องไม่ดำเนินกิจการใดๆ ที่เป็นการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลกับผลประโยชน์ส่วนรวมตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๒๖ แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตพ.ศ. ๒๕๖๑ และการทำความเข้าใจ กับ คู่สมรสในหลักการของกฎหมายได้แล้วหรือเกิดการเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง อาจจะเป็นการดำเนินการที่เป็นการ ต้องห้าม ตามกฎหมาย กล่าวคือแม้ตนเองจะมีได้กระทำการที่กฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิดแต่ละเลยไม่ใส่ใจ กับการดำเนินการของคู่สมรส ทำให้คู่สมรสดำเนินกิจการต่าง ๆ ตามที่กฎหมายห้ามไว้ เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นจะต้องได้รับโทษทางอาญาที่เกิดจากการกระทำของคู่สมรส โดยจะต้องถูกระวางโทษจำคุก ปรับหรือทั้งจำ ทั้งปรับแล้วแต่กรณี

๓) การดำเนินกิจการในภายหลังพ้นจากตำแหน่ง (พ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐยังไม่ถึงสองปี) มาตรา ๑๒๗ แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้บัญญัติห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐที่เป็นกรรมการ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์ส่วนรวม โดยห้ามดำเนินการนั้น ต่อไปอีกเป็นเวลาสองปีนับแต่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นได้พ้นจากตำแหน่งเจ้าพนักงานของรัฐในตำแหน่งนั้นๆ แล้ว การห้ามในส่วนนี้ได้ห้ามการดำเนินกิจการของคู่สมรสของเจ้าพนักงานของรัฐไว้ด้วย.

บทที่ ๔

หน่วยงานที่รับเรื่องร้องเรียน

และขั้นตอนการดำเนินการกรณีเมื่อพบเห็นพฤติกรรม

ที่เป็นผลประโยชน์ทับซ้อน

บทที่ ๔

๑. หน่วยงานที่รับเรื่องร้องเรียนกรณีเมื่อพบเห็นพฤติกรรมที่เป็นผลประโยชน์ทับซ้อน

หากพบเห็นเจ้าพนักงานของรัฐมีพฤติกรรมที่จะนำไปสู่การทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่หรือมีพฤติกรรมที่เป็นการขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม สามารถร้องเรียนหรือแจ้งเบาะแสได้ ดังต่อไปนี้

๑) ร้องเรียนด้วยตนเองที่กลุ่มกฎหมายและคดี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต ๑

๒) ร้องเรียนทางไปรษณีย์ โดยส่งมาที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๑ หมู่ ๑ ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลบางตีนเป็ด อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐

๓) ร้องเรียนทางกล่องรับฟังความคิดเห็นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๑

๔) ร้องเรียนทางโทรศัพท์ หมายเลข ๐-๓๓๕๙-๙๔๖๑ ต่อ ๕ โทรสาร ๐-๓๓๕๙-๙๔๐๙ (ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๑) หรือ ๐-๓๓๕๙-๙๔๖๑ ต่อ ๑ โทรสาร ๐-๓๓๕๙-๙๔๐๙ (กลุ่มกฎหมายและคดี)

๕) เว็บไซต์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๑ (www.ccs๑.go.th)

๖) ช่องทางอื่นๆ

๖.๑ ศูนย์ดำรงธรรม กระทรวงมหาดไทย ที่อยู่ : กระทรวงมหาดไทย ถนนอัษฎางค์ กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐ โทรศัพท์ : ๐-๒๒๒๒-๑๑๔๑ ถึง ๕๕ โทรศัพท์ สายด่วน : ๑๕๖๗ เว็บไซต์ : <http://www.damrongdhama.moi.go.th> หรือ ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา โทร ๐-๓๘๕๑-๒๕๒๐ ต่อ ๑๒๗ โทรสาร ๐-๓๘๕๑-๓๒๕๙ เป็นต้น

๖.๒ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ที่อยู่ : ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคารบี) ชั้น ๕ เลขที่ ๑๒๐ หมู่ที่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐ โทรศัพท์ : ๐-๒๑๔๑-๙๑๐๐ หรือ ๑๖๗๖ โทรสาร : ๐-๒๑๔๓-๘๓๔๑ เว็บไซต์ : <http://www.ombudsman.go.th>

๖.๓ ศาลปกครอง ที่อยู่ : เลขที่ ๑๒๐ หมู่ที่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐ โทรศัพท์ : ๐-๒๑๔๑-๑๑๑๑ โทรศัพท์สายด่วน : ๑๓๕๕ เว็บไซต์ : <http://www.admincourt.go.th>

๖.๔ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ที่อยู่ : เลขที่ ๓๖๑ ถนนพหลโยธิน ต.ท่าทราย อ.เมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐ หรือ ตู้ ปณ. ๑๐๐ เขตดุสิต กทม. โทรศัพท์ : ๐ ๒๕๒๘ ๔๘๐๐-๔๘๔๙ เว็บไซต์ : <https://www.nacc.go.th>

๖.๕ มูลนิธิประเทศไทยใสสะอาด ที่อยู่ : ๔๗/๑๐๑ ถ.ติวานนท์ ต.ตลาดขวัญ อ.เมือง จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐ โทรศัพท์ : ๐๒-๕๕๗-๑๗๑๑ เว็บไซต์ : <http://www.fact.or.th>

๒. ขั้นตอนการดำเนินการ

๑. เมื่อพบเห็นว่าเจ้าพนักงานของรัฐคนใดมีพฤติกรรมที่นำไปสู่การมีผลประโยชน์ทับซ้อนหรือมีการฝ่าฝืนกฎหมาย กฎ ระเบียบหรือข้อบังคับ สามารถร้องเรียนหรือแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาได้

๒. ผู้บังคับบัญชาได้รับเรื่องร้องเรียนแล้วจะส่งการไปยังกลุ่มกฎหมายและคดีให้ดำเนินการสืบสวนรวบรวมและสรุปข้อเท็จจริง รวมทั้งข้อกฎหมายและความเห็นต่างๆ แล้วรายงานต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อพิจารณาตัดสิน

๓. ผู้บังคับบัญชาพิจารณาและวินิจฉัยแล้วหากเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย กฎ ระเบียบหรือข้อบังคับจริง จะสั่งการให้มีการลงโทษทางวินัย ว่ากล่าวตักเตือน ทำทัณฑ์บน ให้รับการพัฒนา แล้วแต่กรณีหรือหากวินิจฉัยแล้วการกระทำนั้นไม่ฝ่าฝืนก็ให้ยุติเรื่อง

ภาคผนวก

รายชื่อคณะกรรมการจัดทำคู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔

๑. นายเอกวัฒน์ ล้อสุนิรันดร์	ผู้อำนวยการ สพ.ฉะเชิงเทรา เขต ๑	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายชัยนรินทร์ วสุนันรัมย์	รองผู้อำนวยการ สพ.ฉะเชิงเทรา เขต ๑	รองประธานคณะกรรมการ
๓. นางเจือศรี พูนพิพัฒน์	รองผู้อำนวยการ สพ.ฉะเชิงเทรา เขต ๑	รองประธานคณะกรรมการ
๔. นายสมเจตต์ เลิศวิไลย์	ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย กลุ่มกฎหมายและคดี	คณะกรรมการ
๕. นายอำนาจ เวศวงศ์ชาติพิทย์	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล การจัดการศึกษา	คณะกรรมการ
๖. นางดลใจ แสงบุญ	ผู้อำนวยการหน่วยตรวจสอบภายใน	คณะกรรมการ
๗. นางสาวไพลิน ศรีสอ้าน	ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารการเงินและสินทรัพย์	คณะกรรมการ
๘. นางน้ำอ้อย ไกรชิต	ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	คณะกรรมการ
๙. นางสาวจินต์จุฑา เหลืองอ่อน	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา	คณะกรรมการ
๑๐. นางกำไร นาคประเสริฐ	ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน	คณะกรรมการ
๑๑. นางประไพจิตร เสียงสุวรรณ	ผู้อำนวยการกลุ่มอำนาจการ	คณะกรรมการ
๑๒. นางประภัสสร เณรศิริ	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา	คณะกรรมการ
๑๓. นายรัชพล บุณยสรรพสิทธิ์	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	คณะกรรมการ
๑๔. นางศศิอุษา เฟ็งมาก	ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมายและคดี	คณะกรรมการและเลขานุการ
๑๕. นางสาวจตุรภัช ศรีมันตะ	นิติกรปฏิบัติการ	คณะกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
